

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΛΕΞΕΩΝ

1. Αγωγή (άγω = οδηγώ)

αγωγός	παιδαγωγός	νηπιαγωγείο
ψυχαγωγία	διαγωγή	εισαγωγή
εξαγωγή	προαγωγή	Συναγωγή
καταγωγή	παραγωγή	μεταγωγικό
οχηματαγωγό	αρματαγωγό	υδραγωγείο
ανάγωγος	αναγωγή	

2. Αίρω (παίρνω, αφαιρώ, υψώνω, καταργώ....)

αφαίρεση	αφαιρετέος	διαίρεση
διαιρετέος	διαιρέτης	διαιρετός
αναίρεση	συναίρεση	καθαίρεση
προαίρεση	προαιρετικά	αίρεση
αιρετικός	υφαίρεση	αυθαίρετο

3. αίσθηση

αίσθημα	συναίσθημα	ψευδαίσθηση
συναισθάνομαι	προαίσθημα	ευαισθητοποίηση
διαίσθηση	ευαίσθητος	αισθητοποίηση
αισθηματικό	αναίσθητος	
αισθητήρια	αισθάνομαι	

4. άλλος

αλλού	αλλαγή
άλλοτε	αλλόκοτος
αλλιώς	ανταλλακτικά
αλλιώτικο	συνάλλαγμα
αλλάζω	συναλλαγή
απαλλαγή	

5. ανοίγω

ανοιχτός	ολάνοιχτα	ανοιχτομάτης
άνοιξη	μισάνοιχτα	ανοιχτόκαρδος
ανοιξιάτικος	ορθάνοιχτα	ξάνοιξε

6. βίος (=ζωή) (η λέξη είναι συνήθως σύνθετη)

βιογραφία	βιοποριστικό	βιοψία
βιολογία	βιοπαλαιστής	μικρόβιο
βιοτικός	βιοπάλη	αντιβιοτικό
βιομηχανία	βιοτεχνία	

7. βιώνω (βίω = ζω)

βίωμα	αναβίωση
βιώσιμος	συμβίωση
βιωσιμότητα	διαβίωση
απεβίωσε	

8. γαία (= γη)

γαιοκτήμονας	γαιάνθρακας
--------------	-------------

9. γεω- (=γη)

γεωργός	γεωλόγος	γεωοικονομικοί
γεωγραφία	γεωτρύπανο	γεωκεντρικό(σύστημα)
γεωπόνος	γεώμηλα	γεωδετικός (δορυφόρος)
Γεωμετρία	γεώτρηση	γεωθερμική (ενέργεια)
Γεώργιος	γεωτροπισμός	γεωπολιτικοί (λόγοι)

10. γη

γήπεδο	γήινος
γήλοφος	γηγενής

11. γη (ως δεύτερο συνθετικό γίνεται γει)

ισόγειο	υδρόγειος	απογείωση
υπόγειο	Μεσόγειος	προσγείωση
ανώγειο	επίγειος	περίγειο
απόγειο	εγγειοβελτιωτικά	

12. γεννώ

γέννα	γεννήτρια
γεννιέμαι	γεννημένος
γέννηση	αναγέννηση
Χριστούγεννα	

13. γένος

γενεά	γενέτειρα
γενιά	γενετική
γενεαλογικό	γενεσιουργός (αιτία)
γενέθλια	Γένεση (βιβλίο της Π.Δ.)
	γενετήσιο (ένστικτο)

14. γόνος

γονείς	εγγόνι
πρόγονος	γόνιμος
απόγονος	άγονος

15. γωνία

γωνιακό	διαγώνιος	ραδιογωνιόμετρο
γωνιά	πολύγωνο	τριγωνομετρία
τρίγωνο	ορθογώνιο	Πεντάγωνο
τετράγωνο	γωνιόμετρο	

16. Ο γιαλός

ακρογιάλι	ακρογιαλιά	περιγιάλι
-----------	------------	-----------

17. Το γυαλί (ύαλος)

γυάλινο
γυαλικά γυαλόχαρτο
γυαλίζει ματογυάλια
γυαλιστερός υαλοβάμβακας

18. γράμμα (γράφ-ω –γράφ-μα—γράμ-μα)

γραμμή	διάγραμμα	πεντάγραμμο
Γραμματική	γραμματέας	γραμμάτιο
γραμμάριο	πρόγραμμα	γραμμική
γραμματόσημο	υπογραμμίζω	γραμμωτός
περίγραμμα	σχεδιάγραμμα	

19. δείχνω

δείγμα	ένδειξη	δειγματολογία
δείχτης	επίδειξη	δειγματοληψία
απόδειξη	παράδειγμα	σελιδοδείχτης
υπόδειξη	υπόδειγμα	επιδεικνύω
ανάδειξη	ωροδείχτης	αποδεικνύω
ανεμοδείχτης		

20. δήμος

δήμαρχος	δημοκρατία	αποδημώ
δημότης	δημοκράτης	απόδημος
δημοτικός	δημοπρασία	αποδημητικά
δημαρχείο	δημοψήφισμα	ενδημώ
ενδημική	επιδημία	

21. Δι- (από αρχαίο επίρρημα δις = δυο φορές)

δίψηφο	δισύλλαβη	δισεκατομμύριο
δίτομο	διφωνία	διφορούμενο
δίποδο	δίποντο	δισέγγονο
δίκυκλο	δίφυλλο	δισέλιδο
δίστιχο	δισάκι	δίστηλο
δίχρονο	διστάζω	διγλωσσία
δίπορτο	διχάζω	δισδιάστατο
διώροφο	δίωρο	

22. δύο

(με υ, όταν μετά το δυ – ακολουθεί φωνήεν, εκτός από ω)

δυάδα	δυαρχία	συνδυάζω
δυάρα	δυαδικό	συνδυασμός
δυάρι	δυόμισι	

23. δυσ –

(αχώριστο μόριο που σημαίνει δύσκολα -
άσχημα)

δύσκολο	δυστύχημα	δυσφήμιση
δυστυχία	δυσκίνητος	δυσάρεστος
δυσσοσμία	δυσκοίλιος	δύσχρηστος
δύστροπος	δυσχέρεια	δυσανάγνωστος
δυσκολεύομαι		

24. έλαιο (λάδι)

ελαιόλαδο	πετρέλαιο
σπορέλαιο	ορυκτέλαιο

25. εκκλησία (εκ + κλήση)

εκκλησιάζομαι	εκκλησιολογία
εκκλησιαστικός	παρεκκλήσι

26. κλήση

ξωκλήσι	μονοκλησιά
ερημοκλήσι	γονυκλησιά
φτωχοκλησιάκι	Φραγκοκλησιά
Ομορφοκλησιά	

27.ήθος (τα ήθη και έθιμα)

ηθικός	ηθοποιός
ανήθικος	ηθογράφημα
κακοήθεια	συνήθεια
συνηθίζω	

28.ημέρα

σήμερα	ημερήσια	ημερομίσθιο
μεσημέρι	εφημερίδα	ημερόνυχτο
καθημερινά	εφημερία	ημερολόγιο
ξημερώνει	εφημέριος	ημερομηνία
πενθήμερο	εννιάημερα	δωδεκαήμερο
αυθημερόν	πολύημερη	δεκαπενθήμερο
ενημέρωση		

29. ίππος (=άλογο)

ιππασία	ιπποδρομία
ιπέας	Ιπποκράτης
ιπικό	Φίλιππος
ιπότης	Φιλιππιάδα
Φιλιππίνες	Φιλιππούπολη

30. καιρός

καλοκαίρι	επίκαιρο	καιροφυλακτώ
καλοκαιρινός	παράκαιρα	καιρικές (συνθήκες)
κακοκαιρία	έγκαιρα	καιροσκόπος
παλιόκαιρος	πρόσκαιρος	πολυκαιρισμένο

31. κερι (κηρός)

κέρινα	κηροπλαστείο
κερώνω	κηροπωλείο
αγιοκέρι	κηροπήγιο

32. καλλι – (=πολύ καλός, -ή, - ό)

καλλιτέχνης	Καλλιόπη
καλλίφωνος	Καλλιρρόη
καλλιγράφος	Καλλιθέα
καλλίγραμμος	Καλλίδρομο
καλλιστεία	καλύτερος
καλλιέργεια	καλλυντικά

33.καλλο – (=όμορφο)

κάλλος	καλλονή	καλλωπίζω
--------	---------	-----------

34. καλό – (καλός)

καλόγερος	καλόκαρδος	καλότυχος
καλοκαίρι	καλοπερνώ	καλοφαγός
καλογραμμένο	καλοσύνη	

35. κοινωνώ

(= μετέχω, παίρνω μέρος επικοινωνώ)

κοινωνία	συγκοινωνία	τηλεπικοινωνία
κοινωνικός	επικοινωνία	αντικοινωνικός
κοινωνιολόγος	ακοινώνητος	κοινωνικοποίηση

36. κοινό

(ό,τι ανήκει σε πολλούς)

κοινότητα	κοινόβιο	κοινόχρηστα
κοινοτικός	κοινολογώ	κοινωνικοποίηση
κοινοβούλιο	κοινοποίηση	

37. κινώ

ξεκινώ	κίνηση	δυσκίνητος
παρακινώ	εκκίνηση	κινητήρας
μετακινώ	συγκίνηση	κίνημα
υποκινώ	ακίνητος	κινηματογράφος
	αυτοκίνητο	

38. κλείνω

κλειδί	κλειδαράς
κλειδώνω	ξεκλειδώνω
κλειστός	κλειδαμπαρώνω
κλειδαριά	διπλοκλειδωμένα

39. κλίνω

(= γέρνω, λυγίζω, πλαγιάζω)

κλίση	υπόκλιση
απόκλιση	αποκλίνω
κεκλιμένο	απόκλιση
κατάκλιση	

40. Κλίνω

(= γράφω όλους τους τύπους κλιτού μέρους του λόγου)

κλίση	εγκλίσεις
κλιτά	εγκλιτικές (λέξεις)
άκλιτα	

41. κλήση

(= κάλεσμα)

πρόσκληση	έκκληση	κλητική
παράκληση	εκκλησία	κλήτευση
πρόκληση	ανάκληση	κλητήρας
	σύγκλητος	

42. μειώνω

μείωση	μειωτικός	αμείωτο
--------	-----------	---------

43. μείον

(= λιγότερο) (όλα είναι σύνθετα)

μειοδοτώ	μειονεκτώ	μειονεκτικότητα
μειοδοσία	μειονεξία	μειονότητα
μειοδότης	μειονέκτημα	μειοψηφώ
μειοδοτικός	μειονεκτικός	μειοψηφία

44. νους

έννοια	εύνοια
πρόνοια	διχόνοια
νοιάζομαι	ομόνοια
ξενοιάζω	άγνοια
διάνοια	έγνοια
μετάνοια (ενώ μετανιώνω)	

45. νοώ

(= σκέφτομαι, καταλαβαίνω)

νόηση	παρανόηση	διανοήματα
νόημα	προνοητικός	ακατανόητα
ανόητος	διανόηση	επινόηση

46. Οδός

είσοδος	πάροδος	περίοδος
έξοδος	πρόοδο	περιοδεύω
άνοδος	δίοδος	περιοδεία
κάθοδος	διόδια	συνοδεύω
έφοδος	μέθοδος	συνοδεία
οδόστρωμα	οδοποιία	συνοδός
οδοστρωτήρας		οδοκαθαριστής

47. οικία

κατοικία	ενοίκιο	αποικία
μονοκατοικία	νοικοκύρης	έποικοι
πολυκατοικία	κατοικίδιο	μέτοικοι
συνοικία	αγροικία	περίοικοι
οικογένεια	παροικία	συγκάτοικοι
κάτοικοι	οικόπεδο	οικοδόμος
οικονομία	οικοτεχνία	οικοτροφείο
διοίκηση	διοικητής	παραοικονομία
ανοικοδόμηση	εξοικείωση	εποικοδομητικός

48. νοώ

(= σκέφτομαι, καταλαβαίνω)

νόηση	παρανόηση	διανοήματα
νόημα	προνοητικός	ακατανόητα
ανόητος	διανόηση	επινόηση

49. οδός

είσοδος	πάροδος	περίοδος
έξοδος	πρόοδο	περιοδεύω
άνοδος	δίοδος	περιοδεία
κάθοδος	διόδια	συνοδεύω
έφοδος	μέθοδος	συνοδεία
οδόστρωμα	οδοποιία	συνοδός
οδοστρωτήρας		οδοκαθαριστής

50.οικία

κατοικία	ενοίκιο	αποικία
μονοκατοικία	νοικοκύρης	έποικοι
πολυκατοικία	κατοικίδιο	μέτοικοι
συνοικία	αγροικία	περίοικοι
οικογένεια	παροικία	συγκάτοικοι
κάτοικοι	οικόπεδο	οικοδόμος
οικονομία	οικοτεχνία	οικοτροφείο
διοίκηση	διοικητής	παραοικονομία
ανοικοδόμηση	εξοικείωση	εποικοδομητικός

51. όνομα

κατονομάζω	επονομαζόμενος
μετονομασία	παρανομαστής

52. μεικτός

μείγμα	ανάμεικτος
μείξη	ανάμειξη

53. Ο μιγάδας

οι μιγάδες	ο μιγαδικός (αριθμός)
ο συμμιγής	οι συμμιγείς

ο αμιγής	το αμιγές	σμίγω
----------	-----------	-------

54. επώνυμο (ωνυμο)

πατρώνυμο	μητρώνυμο	ψευδώνυμο
παρώνυμο	συνώνυμα	περιώνυμο
ανώνυμα	ετερώνυμα	τοπωνύμια
ανδρωνυμικά	πολυώνυμα	μετωνυμία

55. παιδί

παιδικός	παιδεία	εκπαίδευση
παιδίατρος	παιδαγωγός	εγκυκλοπαίδεια
παιδεύω	παιδότοπος	παίζω
παίχτης	παιχνίδι	

56. πεδίο (=τόπος)

πεδιάδα	πεδινός	λεκανοπέδιο
γήπεδο	οροπέδιο	υψίπεδο
οικόπεδο	στρατόπεδο	βαθύπεδο
ναρκοπέδιο	ισοπεδώνω	ανισόπεδη (διάβαση)

57. πρόσωπο

προσωπείο	προσωπικότητα	προσωπολατρία
προσωπίδα	αντιπρόσωπος	προσωποληψία
προσωπικό	ταυτοπροσωπία	προσωποποίηση
προσωπάρχης	προσωπογραφία	

58. προ- (πριν)

πρόδρομος	πρόναος	προτελευταίος
πρόγονος	προτομή	προϋπόθεση
πρόγνωση	προτιμώ	προθέρμανση
πρόχειρο	προορισμός	προθάλαμος
πρότυπο	προβολή	προτεραιότητα
πρόωρο	προϊστορία	προπαίδεια
προαύλιο	πρόπλασμα	προτακτικά
πρόγραμμα	πρόληψη	προπορεύομαι
	πρόθεση	

59. πρωτο – (=πρώτος, -η, - ο)

πρωτόπλαστοι	πρωτότοκος	πρωτεύουσα
πρωτόγονος	πρωταθλητής	πρωθυπουργός
Πρωτοχρονιά	πρωτάθλημα	πρωτότυπο
Πρωτομαγιά	πρωτοσέλιδο	πρωτάκουστο
πρωύτερα	πρωτοπόρος	πρωτοβουλία
πρωταρχικά	πρωτοσύγκελος	

60. σήμα

σημάδι	σημαία	άσημος
σημαδεύω	σημασία	διάσημος
σημείο	σήμαντρο	ασήμαντος
σημείωμα	σημαντικός	σήμανση
σηματοδότης	παράσημο	γραμματόσημο
χαρτόσημο	ένσημο	οικόσημο
ορόσημο	αξιοσημείωτο	

61. στίχος

(= σειρά κειμένου ποιητικού ή και πεζού)

δίστιχο	τετράστιχο	πολύστιχο
ολιγόστιχο	ακροστιχίδα	κατάστιχο
στιχουργός		

62. στοίχος

(=σειρά από πρόσωπα ή πράγματα)

στοιχίζω	στοίχιση	δεντροστοιχία
αντιστοιχία	αντίστοιχα	οδοντοστοιχία
αντιστοιχίζω	αντιστοίχιση	κιονοστοιχία
περιστοιχίζω	συστοιχίζω	αμαξοστοιχία
	συστοιχία	

63. φίλος (φιλώ = αγαπώ)

φιλία	αστυφιλία	φιλοτελισμός
φιλικός	φιλόδοξος	φιλόπτωχο
φιλοξενία	φιλόζωος	φιλοχρήματος
φιλοδώρημα	φιλόσοφος	φιλόλογος
συμφιλίωση	φιλότιμος	φιλελεύθερος
φίλαθλος	φιλειρηνικός	φιλανθρωπία
φιλέλληνας	φιλαρμονική	συμφιλιώνω

64. φύλλο

φύλλωμα	φυλλάδιο	δίφυλλο
φυλλωσιά	εξώφυλλο	παραθυρόφυλλο
φυλλοβόλο	τριφύλλι	τριαντάφυλλο

65. φύση

φυσικός	φυσιογνώστης	φυσιοδίφης
φυσιολατρία	φυσιοθεραπεία	φυσιολογικός
φυσιογνωμία	φυσιοκρατία	

66. φοιτώ (= συχνάζω, σπουδάζω)

φοιτητής	φοίτηση	φοιτητικό
αποφοιτώ	επιφοίτηση	φοιτητόκοσμος

67. φυτό

φυτολογία	φυτεύω	φυτρώνω
φυτώριο	φυτοφάγο	αυτόφυτο
φυτικό	φυτοζωώ	φύτρο
φυτοφάρμακα		

68. φωνή

φωνάζω	άφωνο	μεγάφωνο
φωνήεν	επιφώνημα	ραδιόφωνο
σύμφωνο	παραφωνία	κασετόφωνο
συμφωνία	μικρόφωνο	εκφωνητής
μαγνητόφωνο	τηλέφωνο	προσφώνηση
φωνολήπτης	διαφωνώ	αντιφώνηση
συμφωνική (μουσική)		

69. φως

φωτίζω	φωτιά	φωτεινός
ξέφωτο	πολύφωτο	φωτογραφία
φωτοτυπία	φωτοστέφανο	φωτοβολίδα
φωτοσύνθεση	φωτοκύτταρο	φωταγωγός
φώσφορο	φωταέριο	φωστήρας
φωτοδότης	διαφωτίζω	

70. χέρι (χειρ)

χερούλι	χειραφέτηση	χειρονομία
απλόχερα	χειραψία	χειροπιαστό
χειροκρότημα	χειρίζομαι	χειροποίητο
χειρολαβή	χειριστής	χειροτεχνία
χειρομάντιλο	χειρόγραφο	χειροτονία
εγχείρηση	χειροβομβίδα	χειρουργείο
αντίχειρας	χειροκίνητη	χειρωνακτική
πρόχειρο	διαχειριστής	αριστερόχειρας
χεροπόδαρα-χειροπόδαρα		

71. χρεία (= ανάγκη)

χρειάζομαι	χρειαζόμενα	χρειώδη
αχρείαστος	αχρείος	

72. χρήση

χρησιμεύω	εύχρηστος
χρησιμοποιώ	κατάχρηση
χρήσιμος	ιδιοχρησία
άχρηστος	κοινόχρηστο

73. χορός

χορεύω	χοροπηδώ
χορευτής	χοράρχης
χορεύτρια	χορωδία
χορευτικό	χορόδραμα
χοροστατώ	χοροεσπερίδα
χοροδιδασκαλείο	χοροδιδάσκαλος

74. χώρος

χώρα	προχωρώ	χωρητικότητα
χωριό	παραχωρώ	χωρώ
περίχωρα	αναχωρώ	χωρίζω
χωράφι	αναχώρηση	χώρισμα
χωριανός	υποχώρηση	χωριστός
χωρικός	καταχωρώ	ξεχωρίζω
χωριάτης	ενδοχώρα	διαχωρίζω
χωριάτικο	εγχώριο	αποχωρίζομαι
αποχωρισμός		

75. ψηφία

μονοψήφιος	διψήφιος	δίψηφα
τριψήφιος	πολυψήφιος	

76. ψήφος

ψηφίζω	ψηφοφορία	ψηφοδέλτιο
ψηφοφόρος	υποψήφιος	ψηφιδωτό

77. Ψυχή

έμψυχα	άψυχα	εφτάψυχο
ξεψυχώ	ψυχίατρος	πονόψυχος
ψυχικό	ψυχαγωγία	μικρόψυχος
Ψυχολογία	ψυχανάλυση	ψυχοσύνθεση
παραψυχολογία	ψυχωμένος	

78. ψυχρός

ψυχρός	ψυγείο	ψύξη
κατάψυξη	απόψυξη	αναψυκτικά
ψύχομαι	ψυχραίνω	ψυχραίνομαι

79. ώρα

ωρολόι	προσωρινό	τρίωρο
ωράριο	πρόωρο	εξάωρο
ώριμο	παράωρα	οχτάωρο
άωρο	ημίωρο	δωδεκάωρο
ωριμότητα	δίωρο	εικοσιτετράωρο
ωροδείκτης	ωραίος	ωρολογοποιός
ωροσκόπιο	πανώριος	ωρολόγιο (πρόγραμμα)

